

Névterekkel az egységes névkezelés felé*

1. A névterek szükségességéről. Az online elérhető adatbázisokban és közgyűjtemények katalógusaiban fellelhető rendkívül sok adat miatt mára már jogosan merül fel az igény, hogy egy központi felületen, egy elsődleges (ún. kitüntetett) névalakhoz csatolva találhassuk meg az ugyanarra a tulajdon- és köznévre vonatkozó összes név- és írásváltozatot, az azokhoz kapcsolódó információkat, jellemzőket, továbbá lássuk összefüggéseiket. Mostanra már nem feltétlenül a dokumentumot (tárgyat, képet, bibliográfiai forrást) keressük, hanem az információt: tehát magát az információt, az entitást is nyilván kell tartani, egyedi azonosítóval ellátni. Ha valamilyen központi felületről informatikailag lehetségessé válik ezek beemelése, beépülése az adatbázisok, katalógusok elemei közé, az ugyanazt a fogalmat tartalmazó leírások egy hálózat tagjaivá válnak, melyen keresztül a strukturált adatok is összekapcsolódnak.

A tulajdonnevek nyelvi elemekként arra hivatottak, hogy egyértelműen azonosítsanak, ezért az adatbázisokban kiemelt szerep jut a személy-, az intézmény- (közgyűjteményi terminussal: a testületi) és helyneveknek. Mindegyikhez jellemzően különböző típusú járulékos információk (például személyeknél publikációk, rokonsági kapcsolatok, születési hely, szervezeti tagságok stb.; a földrajzi neveknel különböző nyelvű és írásrendszerű névváltozatok, közigazgatási függelmi viszonyok stb.) is adathozhatóak, azaz e különállónak tűnő egységek valójában egymással több szálon is kapcsolódó hálózatokat alkotnak. Az ezen a ponton megjelenő igény kettős: az egyértelmű azonosítás – és ennek segítségével a visszakeresés – biztosítása mellett e strukturált rendszert, hálózatot, a kapcsolatokat láttatni, az átjárhatóságot pedig lehetővé kell tenni a vonatkozó információállományok között.

Mindezt továbbgondolva könnyen belátható, hogy a könyvtártudományi hasznosítás és hasznosulás mellett a névterek jelentős szerepet játszhatnak a nemzeti értékek online összegyűjtésében, láttatásában és adataik tárolásában. Ennek köszönhetően kulturális értékeknek is nevezhetjük őket, melyek a teljességre törekedve a világ bármely pontjáról építhetők, és bárki számára elérhetők.

2. A névtér. A névtér – definíciója szerint – a „nevek (tulajdonnevek és köznevek) rendszerré szervezett, minden közvetlen gyakorlati alkalmazástól független, weben megvalósuló szemantikai rendszere” (UNGVÁRY 2012a: 320). A felépítése, kapcsolati hálója felől megközelítve a névtér „egy függvény, amely minden lehetséges megnevezésre egy és csak egy névhordozót ad vissza” (SZAKADÁT 2017: 4).

A névterek tartalmaznak: 1. neveket; 2. névhordozókat (a név megnevezettjét, aki/ami egy névtérben a vonatkozó enciklopédikus információkat gyűjtő adatlapként jelenik meg); 3. a nevek és a névhordozók közötti kapcsolatokat (vö. SZAKADÁT 2017). A névtereket e

* A tanulmányhoz nyújtott értékes észrevételeiért köszönettel tartozom Hubay Miklósnak, a Petőfi Irodalmi Múzeum humáninformatikusának.

harmadik pont elemei mozgatják és éltetik, ezek segítségével válnak térré. Ahhoz, hogy az egyértelmű azonosítás megtörténhessen, a neveket alakilag szabályozzák és szemantikailag strukturálják: a homonim névalakokat szétválasztják, a szinonim névalakokat összekapcsolják, a nevek között pedig „fogalmi, parciális, oksági és egyéb, az asszociációkon alapuló relációkat határoznak meg” (UNGVÁRY 2012a: 320).

A névtérben tárolt, feldolgozott és szolgáltatott nevek és névhordozók, továbbá az ezek között fennálló kapcsolatok típusai több forrásból származhatnak. A tulajdonnév fajtájától függően elsődleges források lehetnek a különböző elektronikus könyvtári katalógusok, melyekben a vonatkozó szabályzatok szerint (l. SZABÓ 2018) rögzített módon érhető el sokféle dokumentumtípus (könyvek, könyvrészek, folyóiratok, folyóiratcikkek mellett például kéziratok, képek, hangfelvételek, kották stb.) bibliográfiai adathalmaza. Egy hagyományos könyvtári katalógus esetén ezekben a leírásokban a szerzők és közreműködők, illetve a „róla szól” típusú személynevek mellett helynevek (például kiadási hely vagy nyomda székhelye) és testületi nevek fordulnak elő nagy számban. További forrásként jelenhetnek meg helytörténeti adatbázisok, levéltári és múzeumi nyilvántartások, illetve zenei, képi vagy audiovizuális felvételek katalógusai. Tulajdonképpen bármely olyan adatbázisból épülhet névtér, amely hiteles és megfelelően strukturált adatokat tartalmaz.

Egy névtér azonban akkor válik térré, „élővé”, ha a statikus adatokon túlmutatva az ugyanarra az entitásra vonatkozó variánsok összerendezése után minél több szempont szerinti járulékos elemmel kiegészülnek, majd azok között is követhetővé válnak a kapcsolatok, s mindez az online világban is kereshetővé, láthatóvá válik. Személyeknél ez jelentheti például az életrajzzal, a publikációk listájával, a kapott díjak nevével vagy akár a temetkezési hely megnevezésével való kiegészülést, földrajzi neveknél a települési adatoknak (például irányítószámnak vagy lélekszámnak), a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepnek (és alá-fölérendelt egységeknek), valamint a pontos lokalizálás érdekében a hosszúsági és szélességi fokoknak a megnevezését. Ezek az adatok kiadványokban vagy adatbázisokban fellelhető információk alapján kerülhetnek be egy névtérbe. (Az egységesítési és technikai kérdésekről, néhány kísérletről és megvalósításról l. pl. DUDÁS 2007; UNGVÁRY-PÁSZTI 2008; DANCs 2013, 2016; BÁNKI et al. 2016; UNGVÁRY 2016; SIMON 2017; SZAKADÁT 2017; az elméleti-filozófiai háttéréről l. UNGVÁRY 2018.) Ebből következik, hogy minél több hiteles forrást csatornáznak be egy névtérbe, az egy-egy központi, elsődleges fogalom köré épülő információmennyiség és kapcsolati háló annál összetettebb, színesebb lesz, valamint annál több jellemző alapján lehet keresni.

Technikai oldalról vizsgálva ez ma már kizárólag online módon képzelhető el, egy modern keresőfelület és egy pontosan strukturált háttéradatbázis együttes működésével. Mindez összhangban áll a szemantikus webbel, az online keresések sikerességével is, melyen keresztül a cél a láthatóság növelése, a kisebb adatbázisok, katalógusok tartalmának megfelelő bekapcsolása a keresőrobotok által megtalálható, értelmezett és rendezett online térbe (vö. DUDÁS 2007). Informatikailag elengedhetetlen, hogy a névtérbe adatokat szolgáltató, illetve abból a saját katalógizáláshoz adatokat felhasználó résztvevők adatbázisaival valós idejű kapcsolat épüljön ki, melynek segítségével mindig mindenütt a legfrissebb és legteljesebb állomány legyen elérhető.

3. Globális névterek. Az úgynevezett globális névterek nyelvtől és földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül egy online felületen rendszerezik, egységes keretben megjelenítik,

The screenshot displays a VIAF record for '4xx's: Alternate Name Forms (73)'. It includes a section for '5xx's: Related Names (5)' with entries like '551 _ _ _ta Budapesti t4_ortv t4_ http://d-nb.info/standards/elementset/gnd#placeOfDeath' and '510 _ _ _t5_z t4_ Kisfaludy-Társaság'. Below this is a 'Works' section showing a list of titles such as 'Poems, Selections', 'Works, 1961', 'Poems', 'Bolond listák', 'Toldi', 'Toldi-trilógia', 'elveszett alkotmány', 'A walesi bardok', 'Toldi szereleme', and 'Rege a csodaszarvadról'. Each work entry is accompanied by a 'Sources' column containing small flags representing the contributing libraries or institutions. At the bottom, it indicates 'Showing 1 to 10 of 67 entries' and provides navigation options like 'Previous', '1', '2', '3', '4', '5', '6', and 'Next'.

A VIAF egy szerzői találati oldalon megjeleníti a keresett személy 1. névvariánsait; 2. katalógusokban fellelhető műveit; 3. társszerzőit, illetve fordítás vagy egyéb közreműködői funkció esetén az eredeti mű szerzőjét; 4. műveinek fellelhetőségét térképre rajzolva; 5. műveinek kiadási idejét tízéves csoportosításban grafikonon ábrázolva; 6. a műveit megjelentető kiadókat; 7. a róla szóló forrásokat, elsősorban Wikipédia-linkeket; 8. a technikai továbblépéshez több formátumban a rekord letöltési lehetőségét és a módosítási dátumokat – a releváns helyeken mindig jelölve az adatot küldő országot, könyvtárt is.

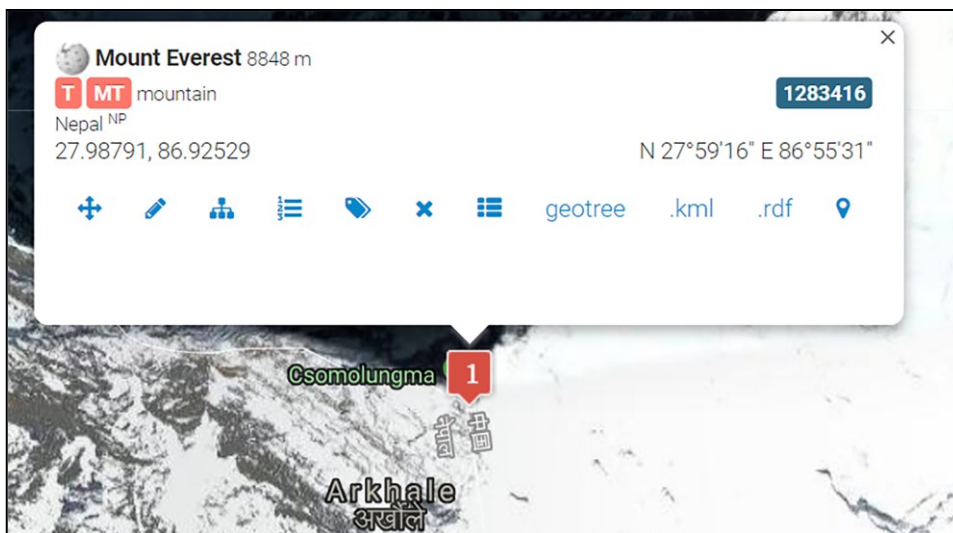
A világ minden részére kiterjedő és pontos, hiteles adatokat szolgáltató bibliográfiai számbavétel csak nagy hatókörű és stabil hátterű intézmények összefogásával valósítható meg. A VIAF három ilyen intézmény: az Amerikai Egyesült Államok Kongresszusi Könyvtára (Library of Congress), a Német Nemzeti Könyvtár (Deutsche Nationalbibliothek) és az Online Computer Library Center (OCLC) kezdeményezésére jött létre 2003-ban, majd 2007-ben csatlakozott hozzájuk negyedik alapító intézményként a Francia Nemzeti Könyvtár (Bibliothèque nationale de France). Mára a világ több mint 80 országából építik az adatbázist. Magyarországról az Országos Széchényi Könyvtár 2013 óta küld bibliográfiai adatokat, illetve veszi fel saját katalógusába a szerzők VIAF-azonosítóját. A VIAF nem korlátozódik a könyvtárak világára: az egyedi azonosítókat használja például a Wikipédia és a magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa, a MATARKA is.

3.2. GeoNames. A GeoNames a helynevek egyértelmű azonosítására szolgáló online adatbázis, amely a VIAF-hoz hasonlóan ingyenesen elérhető. Jelenleg a világ minden tájáról több mint 11 millió földrajzi nevet tartalmaz, amelyeket 645 kategóriába osztanak. Adatai szervesen beépülnek más honlapokba, adatbázisokba, naponta több mint 150 millió lekérdezést szolgál ki.

2. ábra: A GeoNames találati oldalai

[Feature](#)
[Hierarchy](#)
[History](#)
[Tags](#)
[Alternate names](#)

code	lang	alternate name	p.	s.	h.	c.
ja	Japanese	エベレスト				
ko	Korean	에베레스트 산				
am	Amharic	ኤቨረስት ተራራ				
dv	Divehi	ހުވަރު ބަލަވަ				
or	Odia	ଏଭରେଷ୍ଟ ଶୃଙ୍ଗ				
th	Thai	ภูเขาเอเวอเรสต์				
th	Thai	ยอดเขาเอเวอเรสต์				
		Ai-fo-lo-ssu Feng				
ilo	Iloko	Bantay Everest				
gd	Scottish Gaelic	Beinn Everest				

A helynevek egyértelmű azonosítása érdekében a GeoNames feltünteti a különböző nyelvű névváltozatokat (melyekre keresve az elsődleges névalak adatlapjára jutunk), a földrajzi szélességi és hosszúsági fokot, a tengerszint feletti magasságot, települések esetén a közigazgatási hierarchiát, a népességszámot és az irányítószámot.

Az adatbázist elsősorban pontosan dokumentált, nyilvánosan elérhető forrásokból építik;¹ a magyarországi információk a Központi Statisztikai Hivatal nyilvántartásaiból származnak. A bekerült adatokat önkéntesként azonban bárki módosíthatja vagy bővítheti, illetve letöltés után felhasználhatja. A VIAF-hoz hasonlóan a GeoNames is minden földrajzi névhez biztosít egy egyedi azonosítót, amely egyértelműen az adott rekord aktuális változatára mutat, annak esetleges változásaitól függetlenül.

4. Magyarországi helyzetkép. Magyarországon a névterek izgalmas átmeneti korszakban vannak, amikor a lokális névterek és névadatbázisok működtetése után egy országosan közös és egységes platform körvonalazódik. Elsőként nézzük meg a legösszetettebb magyar lokális névteret!

4.1. A Petőfi Irodalmi Múzeum névtere. Az utóbbi néhány évben a Petőfi Irodalmi Múzeum (a továbbiakban: PIM) érte el Magyarországon a legkiemelkedőbb eredményeket névtérépítésben. Személynévterük² mintegy 600 000 személyhez biztosít keresési lehetőséget.

Névterükre a „műfaji gazdagság a jellemző: életrajz, adattár, genealógia egyaránt képviselve van” (BÁNKI et al. 2016: 471). Forrásai elsősorban korábban önálló egységként működő életrajzi művek, nyilvántartások, amelyekből az egyes személyekhez kapcsolódva a saját szócikkkel, katalógusbeli jelenléttel nem bíró személyeket (pl. rokonokat) is rögzítették a névtérben, ezzel minden eddiginél szélesebb spektrumot alakítva ki.

A PIM névtere egy találati oldalon megjeleníti a keresett személyre vonatkozó következő adatokat:

1. a MARC-rekordokból származó alapvető információkat: egységesített nevét és névváriánsait, születési és halálozási dátumát, foglalkozását, születési helyét és annak közigazgatási felettesét, temetési helyét, társasági tagságait és az adatok forrásait (ezek összeállításának módszertanáról és egységesítésükről l. BÁNKI et al. 2016: 472–476);
2. rokoni kapcsolatait (félautomata kialakításáról és hálózatként való működéséről l. HUBAY megj. e.);
3. kapcsolódó megjegyzéseket;
4. az adatok forrásait;
5. a Wikipédia-szócikkét és a Wikidata-adatbázisban tárolt adatlapját (ennek a szemantikus weben betöltött szerepéről és keresőoptimalizálási hangsúlyáról l. HUBAY megj. e.);
6. a PIM-ben elérhető műveit;
7. a PIM-ben elérhető képi bibliográfiai forrásait;
8. főbb személyes kapcsolódási pontjait, grafikusan megjelenítve.

¹ <https://www.geonames.org/datasources>

² <https://opac-nevter.pim.hu>

A PIM névterének célja „a teljes névrekord” elérése, „ahol a születési, halálozási adatok mellett az adott személy foglalkozása, díjai, elvégzett iskolái, családtagjai, különböző társaságokban betöltött tagsága, halálához köthető gyászjelentése és nekrológadatai is az eminens névrekord alatt szerepelnek” (BÁNKI et al. 2016: 475).

3. ábra: A PIM névtér

The screenshot shows the PIM website interface for Arany János. At the top, there are logos for the Petőfi Irodalmi Múzeum and various digital archive partners. The main content area displays the following information:

- Adatbázis:** Magyar életrajzi index (Név); Magyar életrajzi index (Partecédula); Magyar írók sírjai; Magyar családortörténeti adattár; Budapest topográfia/Lokók; Magyar életrajzi index (Nekrológ)
- Egységesített név:** Arany János
- Születés/Halálozás:** 1817-1882
- Foglalkozás:** költő (foglalkozás); műfordító (foglalkozás); esztéta (foglalkozás); főtthkar (rang/tisztség); gimnáziumi tanár (foglalkozás); újságíró (foglalkozás); lapszerkesztő (foglalkozás)
- Megjegyzés a foglalkozásról:** MTA főtthkara
- Születési hely:** Nagyszalonta
- Születési megye:** Bihar vm.
- Pontos születési dátum:** 1817. III. 2.
- Halálozási hely:** Budapest
- Pontos halálozási dátum:** 1882. X. 22.
- Temető:** Kerepesi
- Parcella:** 14. parcella, Sziget
- Tagság:** Újságírók Szövetsége; Magyar Újságírók Szövetsége
- Önéletrajz:** Szinyei önéletrajz
- Halálozási adat forrása:** FL 1882. okt. 24. - VU 1882. okt. 29.
- Halálozási adatok:** Saját gyászjelentés; Szinyei gyászjelentés

Below the main data, there are expandable sections for: Rokoni kapcsolatok, Megjegyzés, Adatforrások, Wiki, and Művek a PIM-ben. At the bottom, there is a row of small image thumbnails.

4.2. A Nemzeti Névtér. Külföldi minták nyomán látható, hogy a nemzeti névterek kialakítása már több országban megkezdődött (vö. pl. DANCs 2013, 2016). Magyarországon a Magyar Nemzeti Digitális Archívum, az Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Országos Levéltár és a Petőfi Irodalmi Múzeum szakemberei 2012-ben kezdték el kidolgozni a kollaboratív elven épülő Nemzeti Névtér koncepcióját (l. BÁNKI et al. 2016: 476–477).

A kulcs a kollaboráció: a szakirodalom egyetért abban, hogy a Nemzeti Névtér „kialakításának alapvető feltétele a jelentős névterekkel rendelkező közgyűjtemények és más intézmények szoros együttműködése” (UNGVÁRY 2012a: 321), míg az „alapjait az egyes intézményi névtereknek kell képezniük, és egyes kitéüntetett minőségű archívumi névállományok képezhetnék a kiindulópontot” (BÁNKI et al. 2016: 476). Mindez érdekazonosságot és

szoros együttműködést feltételez. E szoros kapcsolattal a kulturális, közgyűjteményi nyilvántartások is átjárhatóvá, egy felületen kereshetővé válhatnak. A cél az, hogy „a látogatók, ahelyett, hogy archívumról archívumra vándorolniuk kelljen ahhoz, hogy az őket érdeklő adatokat összegyűjthessék, egyetlen integrált rendszerként láthassák és használhassák a magyar kulturális adatbázisok összességét” (a SZAKADÁT–UNGVÁRY szerzőpárostól idézi BÁNKI et al. 2016: 477).

4. ábra: A Nemzeti Névtér találati oldalai:

- a) személynévtér: Arany János; b) testületi névtér: Magyar Tudományos Akadémia;
c) földrajzi névtér: Nagyszalonta

The screenshot displays the National Gazetteer (Nemzeti Névtér) interface for the location Nagyszalonta. At the top, a timeline shows the year 1000 with a red arrow labeled 'település' (settlement) and another red arrow labeled 'település' at 1800. Below the timeline is a coat of arms and a table of names and types:

NÉV	TÍPUS
Nagyszalonta 1000. 01. 01. - (HUN) –	település 1000. 01. 01. –
Salonta (RUM) –	1824. 01. 01.

Below the table is a map of Hungary with Nagyszalonta highlighted. To the right of the map is a 'LINK' section with buttons for 'KSH-kód (történeti)' and 'magyar Wikipédia-oldal'. On the left side, there are various filters and options:

- AZONOSÍTÓ**: hunid 3340, KSH-kód (történeti) 20835
- Felettes rendszer típusa**: Közigazgatási
- FELETTES**: Föld, Európa, Románia (1968-01-01)
- VÁROS RÉSZ**
- ITT SZÜLETTEK**: Kóós Ferenc, Arany János, Arany László, Zilahy Lajos

A 2019 májusában elindult, egyelőre béta verziójú Nemzeti Névtér az Országos Széchényi Könyvtár üzemelteti, és a <http://abcd.hu> oldalon elérhető el. Célcsoportja az érdeklődő nagyközönség, de – elsősorban a közgyűjtemények számára értékes módon – biztosítja a benne található adatok szabad felhasználhatóságát, a rekordok letöltését is MARCXML-formátumban.

A Nemzeti Névtér jelenleg három fő területen biztosít keresési lehetőséget: a személynevek, a földrajzi nevek és a testületi nevek között. A könnyen átlátható és kezelhető portál nyitólapja az általános eligazodást segíti: e három témacsoportban indítható lekérdezés mellett kiemelt és véletlenszerűen kiválasztott szócikkek, valamint az adott napon született és elhunyt személyek adatlapjait mutatja, továbbá utal a hírek és információk felületére.

A személynévtér a találati oldalon megjeleníti a keresett személy itt nyilvántartott névváltozatait, születési és halálzási helyét és idejét, foglalkozásait és tárolt portréit, a lexikonokban és egyéb hiteles forrásokban fellelhető szöveges életrajzait, az esetleges archontológiai kapcsolódásait, a műveit és a róla szóló műveket (az Országos Széchényi Könyvtár katalógusa alapján). A továbblépést és az egyértelmű azonosítást segítő minden személynél közli az ismertebb névterek- vagy adatbázisokbeli egyedi azonosítókat (például a VIAF-ot vagy az ISNI-t), valamint linkekkel átjárhatóságot teremt a megfelelő Wikipédia-szócikkre, lexikonokra, a PIM és a VIAF névterére.

A három elérhető névtérgyűjtemény közül egyelőre a testületi nevek tartalmazza az egyes elsődleges névalakokról a legszerényebb ismereteket. A testületek neve, névváltozatai mellett a típusukat (például egyetem, tudományos társaság) és az azonosítóikat látjuk, illetve néha az archontológiai kapcsolódásokat a személynévtérrel.

A földrajzi névtér az Open Street Map térképét használva lokalizálja a keresett helyet, majd a földrajzi egység típusától függően mutatja az alapítási (vagy akár megszűnési, beolvadási) dátumot, a közigazgatási hierarchiában elfoglalt helyet és fölérendeltjeit, a víz- és természetföldrajzi elemeit, a (város)részeit, az ott született személyeket, valamint a települések választási statisztikai adatait, melyeket a Központi Statisztikai Hivatal nyilvántartásaiból merít. Az azonosítók és linkek itt is megjelennek. Homonim alakok esetén (pl. *János-hegy*) a közigazgatási-földrajzi felettesek teszik lehetővé az azonosítást.

A Nemzeti Névtér koncepciójának és használati sikerességének alapja a nevek és megnevezettek egyértelmű összekötése, a duplumok kiszűrése és az elsődleges névalak azonosítása, ami adott esetekben névtani kérdéseket és szempontokat is felvet (l. FARKAS megj. e.). Az adatok szerkesztéséről, felhasználásáról szóló együttműködési megállapodások megkötése a közgyűjteményi szereplőkkel folyamatban van, és az adatok további feltöltése és kezelése várhatóan e megállapodásokon fog nyugodni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a közösségi erővel épített adatbázisokkal – például a Wikipédiával – ellentétben nem szerkesztheti majd mindenki a Nemzeti Névtért.

5. Zárásképpen. A tanulmányban ismertetett névtereken kívül még számtalan hasonló forrás érhető el az interneten. A köznévtereken (például Getty Art & Architecture Thesaurusán³ vagy a Kongresszusi Könyvtár, a Library of Congress Linked Data Service-én⁴) kívül a személynevek nyilvántartásában nem mehetünk el említés nélkül az International Standard Name Identifiers (ISNI)⁵ vagy a Getty Research Institute által létrehozott, a személy- és testületi neveket is tartalmazó Union List of Artist Names (ULAN)⁶ mellett sem. Jelentős a Library of Congress személy-, hely- és intézményneveket, valamint eseményeket is tartalmazó adatbázisa is (Library of Congress Name Authority File, LCNAF).⁷

Hivatkozott irodalom

BÁNKI ZSOLT – MÉSZÁROS TIBOR – NÉMETH MÁRTON – SIMON ANDRÁS 2016. Azonos személyekre vonatkozó név besorolási rekordok automatikus felderítése a PIM adatbázisában. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 63: 471–477.

DANCS SZABOLCS 2013. Hogyan építsünk nemzeti névtér? Egy működő példa: a cseh Nemzeti Besorolási Adatbázis. *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 22/7: 22–29.

DANCS SZABOLCS 2016. Névtér építése nemzeti könyvtári környezetben és a bibliográfiai metamorfózis. *Könyvtári Figyelő* 62: 77–85.

³ <https://www.getty.edu/research/tools/vocabularies/aat/index.html>

⁴ <http://id.loc.gov>

⁵ <http://www.isni.org>

⁶ <https://www.getty.edu/research/tools/vocabularies/ulan>

⁷ <https://id.loc.gov/authorities/names.html>

- DUDÁS ANIKÓ 2007. Mediátori szerepkörök: a tulajdonnévtetek és a bibliográfusi feladatok. *Könyvtári Figyelő* 53: 723–735.
- FARKAS TAMÁS megj. e. Nevek, névtetek, névadatbázisok – névkutatói megközelítésben. In: SZABÓ PANNA – SZÉKELYNÉ TÖRÖK TÜNDE szerk., *Hagyományok és kihívások VIII. Országos Könyvtárszakmai Nap, 2019*. ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, Budapest. Megjelenés előtt.
- GeoNames. <https://www.geonames.org> (2019. 12. 04.)
- HUBAY MIKLÓS megj. e. Rekordkapcsolattól a szemantikus kapcsolatig: a Petőfi Irodalmi Múzeum személynévtere és az értelemmel teli világháló. In: SZABÓ PANNA – SZÉKELYNÉ TÖRÖK TÜNDE szerk., *Hagyományok és kihívások VIII. Országos Könyvtárszakmai Nap, 2019*. ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár, Budapest. Megjelenés előtt.
- Nemzeti Névtér. <http://abcd.hu> (2019. 12. 04.)
- SIMON ANDRÁS 2017. Rekord vagy háló – tudásreprezentációs eszközök személynévter-építéshez gépi katalógusokból kinyert adatok alapján. Névtér: új fogalom[,] régi megoldás. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 64: 496–506.
- SZABÓ PANNA 2018. Névkezelési szabályok a magyar könyvtári feldolgozásban. *Névtani Értesítő* 40: 139–154. <https://doi.org/10.29178/NevtErt.2018.9>
- SZAKADÁT, ISTVÁN 2017. A névtér fogalmának értelmezése. In: GYURIS, BEÁTA – MÁDY, KATALIN – RECSKI, GÁBOR eds., *K + K = 120. Papers dedicated to László Kálmán and András Kornai on the occasion of their 60th birthdays*. MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest. <http://clara.nyitd.hu/~kk120/szakadat/szakadat.pdf> (2019. 12. 15.)
- UNGVÁRY RUDOLF 2012a. A névtér mint kulturális szükséglet. A nemzet aggregátor kitüntetett feladata. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 59: 320–326.
- UNGVÁRY RUDOLF 2012b. A névtetek és az adatok tulajdonságai. A történet, avagy a fogalmi és a nyelvi szint. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 59: 91–105.
- UNGVÁRY RUDOLF 2016. Névtetek és földrajzinév-tárak. Észrevételek a Magyarország Földrajzinév-tára és a nemzeti földrajzi névtár jövőbeli fejlesztéséről. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 63: 135–157.
- UNGVÁRY RUDOLF 2018. A névtetek értelme. Filozófiai-szerkezeti jellemzők. *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* 65: 1–14.
- UNGVÁRY RUDOLF – PÁSZTI LÁSZLÓ 2008. A földrajzi nevek és szerepük az információkeresésben. Nemzetközi fejlődés, problémák és tapasztalatok a Köztauruszban és a Geotauruszban. *Könyvtári Figyelő* 18: 395–428.
- VIAF = Virtual International Authority File. <http://viaf.org> és <https://www.oclc.org/en/viaf.html> (2019. 12. 04.)

SZABÓ PANNA

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9540-6374>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtár és Levéltár

PANNA SZABÓ, Name spaces for unified name management

Due to the large amount of data available in online databases and the catalogues of public collections, there is now a legitimate need to find all name and written variants of the same proper name or common name connected to a primary name form, with all the relevant information and

features, in a central interface, being able to see the connections among them. This need is fulfilled by so called name spaces, which are online semantic systems and structured dictionaries of mostly personal and place names. The paper describes the general characteristics of name spaces and then presents two global name spaces: the Virtual International Authority File (VIAF) and GeoNames. Finally, outlining the situation in Hungary, the paper presents a local name space, that of the Petőfi Literary Museum, and provides an outlook on the upcoming National Name Space.